

SIPS (Slovak Interbank Payment System) – Medzibankový platobný systém v SR

Financie a mena
ZS 2006/2007

1

SIPS (Slovak Interbank Payment System)

- § medzibankový platobný systém SIPS je jediný platobný systém v SR určený na spracovanie a zúčtovanie tuzemských platieb,
- § systém spracováva všetky platby bez ohľadu na ich hodnotu,
- § od 1.1.2003 prevzala prevádzku platobného systému od BZCS Národná banka Slovenska, teda **NBS je prevádzkovateľom a zároveň zúčtovacím agentom SIPS.**

2

SIPS (Slovak Interbank Payment System) 2

Spracovanie a zúčtovanie platieb prebieha:

- i na princípoch hrubého zúčtovania (poz. **RTGS – Real Time Gross Settlement** – Hrubé zúčtovanie v reálnom čase, režim platobných systémov, pri ktorom sa spracováva a zúčtováva každá jednotlivá platba v reálnom čase prostredníctvom finančných prostriedkov spravovaných centrálnou bankou),
- i **kontinuálne počas dňa** na účtoch vedených v NBS,
- i platby sú spracovávané **na princípe FIFO** (First in First out).

3

Typy platieb

Typy platieb:

- § inkaso, úhrada
- § normálne, prioritné
- Normálne “maloobjemové” platby** – štandardné medzibankové a klientske platby, ktoré majú z hľadiska spracovania nízku prioritu,
- Prioritné “veľkoobjemové” platby** – platby medzibankového peňažného trhu (platby mimoriadneho ekonomického významu), majú vyššiu prioritu spracovania.

4

Účastníci systému

- § NBS,
- § **priami účastníci:**
 - § banky, pobočky zahraničných bánk,
 - § majú v NBS vedený vlastný účet (slúži aj na sledovanie PMR).
- § **nepriami účastníci:**
 - § subjekty pôsobiace v medzibankovom PS ako tzv. tretie strany,
 - § nebankové subjekty, ktoré nemajú v NBS vedený účet na zúčtovanie platieb,
 - § sú oprávnené debetovať a kreditovať účty priamych účastníkov na základe ich súhlasu.
- § BCPB – vyspiadanie obchodov s cp,
- § Transacty Slovakia – zúčtovanie transakcií realizovaných platobnými kartami,
- § ECB,
- § CB iných štátov.
- § Žiadateľ sa stáva účastníkom PS po splnení podmienok a po uzatvorení zmluvy s NBS o PS SIPS a **pridelení identifikačných kódov** pre tuzemský PS.

5

Súčasť platobného systému SIPS

Platobný systém SIPS pozostáva z 3 základných častí:

- § systém prenosu údajov **BIPS** (Basic Interface for Payment System),
- § dátová sieť **UNIVERZAL-NET®**,
- § **zúčtovací systém.**

6

Súčasti platobného systému SIPS

BIPS – systém určený na prenos a ochranu údajov. Pozostáva z centrálného BIPS uzla umiestneného v NBS a BIPS uzlov na strane jednotlivých účastníkov. Zabezpečuje: vstup, výstup údajov, prenos údajov, ochranu spracovávaných údajov.

Sieť UNIVERZAL-NET® – zabezpečuje prepojenie BIPS uzla účastníkov a BIPS uzla zúčtovacieho centra. Je to privátna dátová sieť vybudovaná a prevádzkovaná pre potreby NBS a je určená na obojstranný prenos údajov výhradne medzi prevádzkovateľom platobného systému a jeho účastníkmi.

Zúčtovací systém je jednoúčelový systém určený na vykonávanie zúčtovania prevodných príkazov v rámci SR.

7

Platobný systém SIPS

Dohľad nad platobným systémom vykonávaný NBS sleduje dosiahnutie 3 cieľov:

- § udržiavať **stabilitu platobného systému** – identifikácia rizík, ich eliminácia,
- § zabezpečiť bezpečné a **plynulé fungovanie platobného systému**, systému zúčtovania,
- § **zabezpečiť dôveru verejnosti v platobné nástroje**, ktoré sú používané.

8

Platobný systém SIPS

Schéma medzibankového platobného styku v SR – vid'. Príloha v skriptách doc. Dufala a kol. – Financie a mena

9

TARGET 1

TARGET (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system)

- § systém zúčtovania platieb veľkej hodnoty pracujúci na princípoch RTGS, pokrývajúci európske teritórium,
- § začal činnosť v januári 1999,
- § všetky členské CB sa zapojili do systému 31.12.1998,
- § komunikácia medzi národnými platobnými systémami RTGS, na úrovni centrálnych bánk.

10

TARGET 2

Platobný systém zložený z nasledovných súčastí:

- i národné systémy RTGS v jednotlivých členských štátoch EÚ
- i platobný mechanizmus ECB (European Payment Mechanism, EPM),
- i tzv. spojovací mechanizmus (komunikačná sieť) – interlinking network

11

TARGET 3

Systém RTGS umožňuje spracovávať platby v reálnom čase, v poradí, v ktorom prichádzajú platobné príkazy. Národné systémy RTGS sú navzájom prepojené spojovacím mechanizmom, čím sa umožňuje spracovávať cezhraničné transakcie v celej Európskej únii v rámci jedného dňa.

- § slúži na zabezpečenie efektívnosti úhrad platieb súvisiacich s realizáciou jednotnej MP ECB a ostatných veľkoobjemových platieb,
- § môžu ho využívať banky, ktoré majú sídlo resp. prevádzku v niektorom členskom štáte EÚ
- § výhody: spoľahlivosť, rýchlosť, nízke riziko, lacnejší (poplatkovo).

12